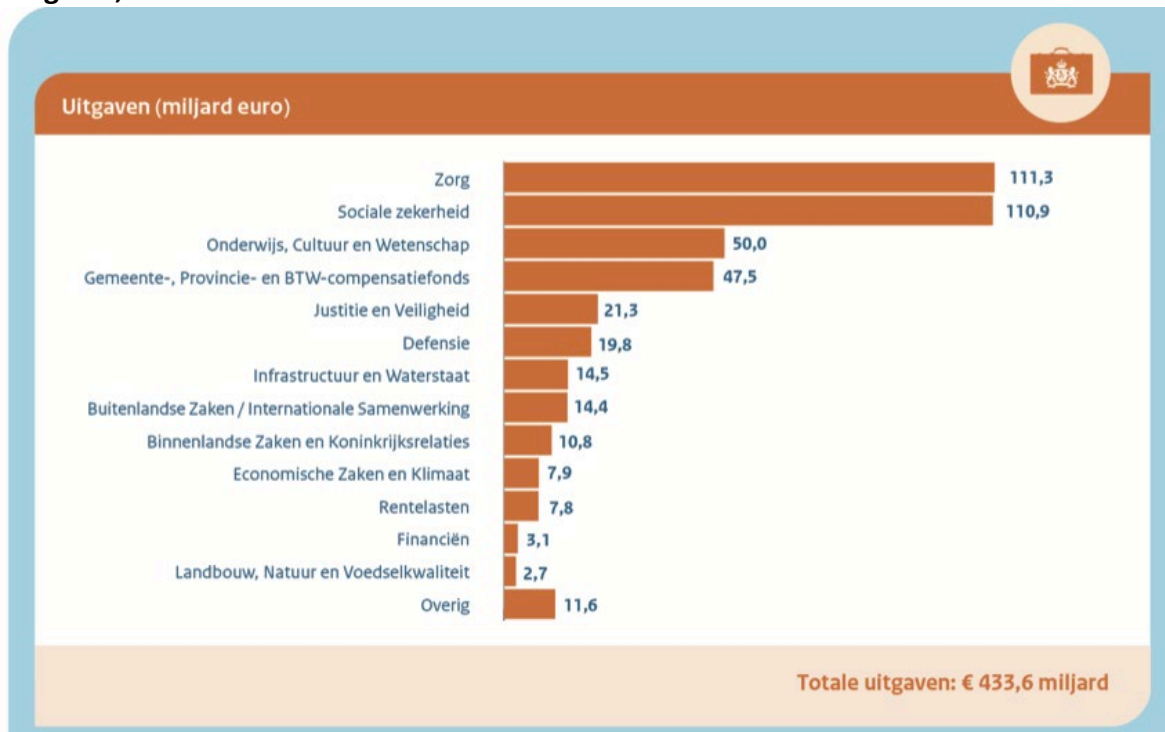

Belangrijkste passages Miljoenennota 2024

- In dit document zijn de belangrijkste passages te vinden uit de Miljoenennota voor het jaar 2024.

Totale uitgaven Rijksbegroting (p.11)

Zorg 111,3 mld.

De ontwikkeling van brede welvaart in Nederland (P.17)

Gezondheid

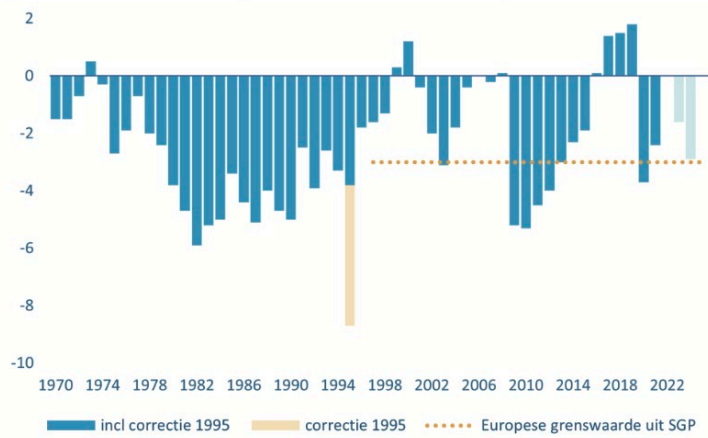
De collectieve zorguitgaven nemen de komende jaren toe. De zorg in Nederland is van hoge kwaliteit, maar heeft ook te maken met uitdagingen. Volgens het CPB zullen de zorguitgaven tussen 2025 en 2060 toenemen van bijna 11 naar ruim 18% van het bbp. Passende en betaalbare zorg is nodig, voor jong en oud, voor nu en in de toekomst. In de curatieve zorg dragen nieuwe behandelmogelijkheden bij aan de kwaliteit van de zorg, maar ook in belangrijke mate bij aan de stijgende zorgvraag en uitgaven. Preventie is ook belangrijk om zorgkosten te verminderen. Demografische ontwikkelingen vragen om noodzakelijke keuzes om zo verstopping van de zorgketen in de ouderenzorg, toenemende verschillen tussen arm en rijk in de toegankelijkheid van zorg en een verlies aan kwaliteit te voorkomen. Bovendien neemt het personeelstekort in de zorg toe waardoor de gevraagde zorg niet altijd zal kunnen worden geleverd. Dit heeft de aandacht van het kabinet.

Actuele stand overheidsfinanciën

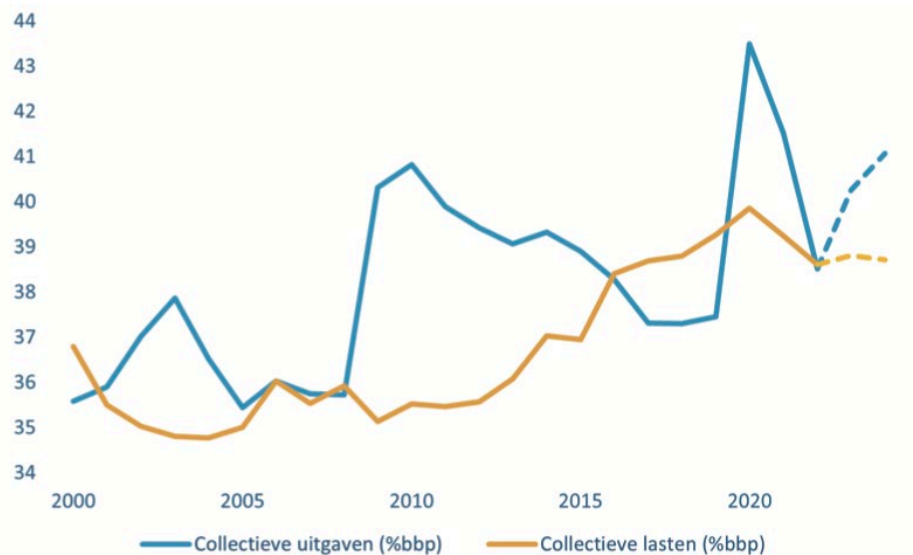
Het begrotingstekort komt naar verwachting in 2024 uit op 2,9% bbp. Hiermee ligt het tekort binnen de Europese grenswaarde van 3% bbp. In 2023 komt het begrotingstekort naar verwachting uit op 1,6% en is daarmee 1%-punt positiever dan geraamd bij de Voorjaarsnota 2023. In 2024 stijgen zowel de inkomsten als de uitgaven van het Rijk, maar stijgen de uitgaven relatief harder. Deze stijging van de uitgaven in 2024 ten opzichte van 2023 is onder andere het gevolg van de investeringsagenda van het kabinet. Daarnaast stijgen de uitgaven aan loon- en prijsontwikkeling doordat de hoge inflatie van de afgelopen jaren geleidelijk doorwerkt op de loonontwikkeling en de begroting. Daarnaast stijgen de rente-uitgaven en dalen de gasbaten. De inkomsten van de overheid stijgen door met name de

inflatie en hogere loonontwikkeling. Na 2024 fluctueert het geraamde tekort rond de 3%; dit wordt verder toegelicht in paragraaf 2.1 en bijlage 6. Het kabinet blijft aandacht houden voor de ontwikkeling van de overheidsfinanciën.

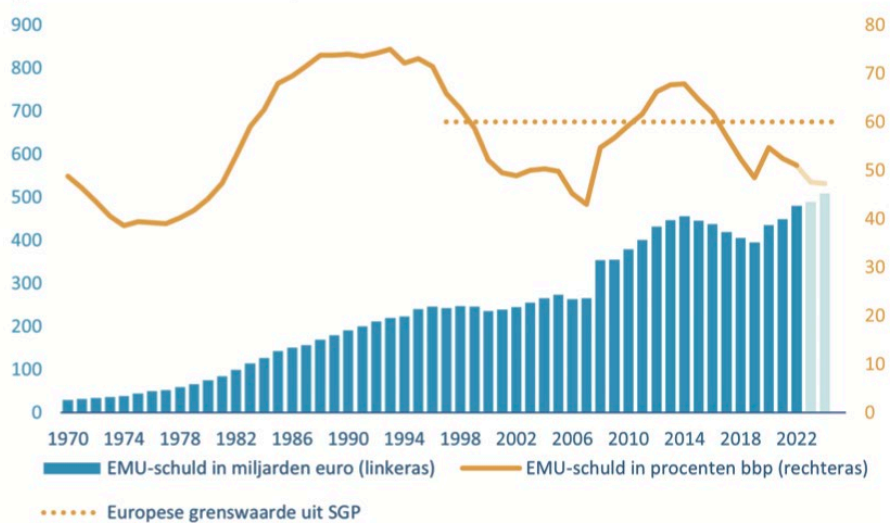
Figuur 1.3.1 Ontwikkeling overheidssaldo (in % bbp)

Figuur 1.3.2 Ontwikkeling collectieve uitgaven en lasten (in % bbp)

Figuur 1.3.3 Ontwikkeling overheidsschuld

Begroting 2024 (p.47)

Tabel 2.1.1 Budgettaire kerngegevens							
(in miljard euro, tenzij anders aangegeven)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Inkomsten (belastingen en sociale premies)	350,5	386,5	402,9	430,8	442,9	461,5	478,7
Reguliere netto-uitgaven onder het uitgavenplafond	345,9	375,7	413,1	440,6	463,9	484,3	508,7
Rijksbegroting	162,3	170,9	176,2	189,2	195,2	202,8	213,9
Sociale zekerheid	88,5	98,9	108,9	115,2	123,0	130,2	136,5
Zorg	81,2	87,8	97,8	102,5	108,7	114,9	120,6
Investerings	13,8	18,1	30,3	33,7	36,9	36,4	37,7
Steunmaatregelen corona relevant voor het EMU-saldo (uitgaven)	11,2	3,0	0,5	0,1	0,0	- 0,1	0,0
Overige netto-uitgaven en correcties relevant voor het EMU-saldo	- 5,6	23,1	19,9	21,4	19,8	7,7	8,2
Totale netto-uitgaven relevant voor het EMU-saldo	351,5	401,8	433,6	462,1	483,7	491,9	516,9
EMU-saldo centrale overheid	- 1,0	- 15,3	- 30,6	- 31,3	- 40,8	- 30,4	- 38,2
EMU-saldo decentrale overheden	1,1	- 1,0	- 1,1	- 1,1	- 1,2	- 1,2	- 1,3
EMU-saldo collectieve sector	0,1	- 16,4	- 31,7	- 32,4	- 42,0	- 31,7	- 39,4
EMU-saldo collectieve sector (in procenten bbp)	0,0%	- 1,6%	- 2,9%	- 2,9%	- 3,6%	- 2,6%	- 3,2%
EMU-schuld collectieve sector	480,1	489,9	509,5	542,9	585,8	618,9	661,8
EMU-schuld collectieve sector (in procenten bbp)	51,0%	47,6%	47,3%	48,6%	50,4%	51,3%	52,9%
Bruto binnenlands product (bbp)	941,2	1.028,4	1.078,3	1.116,3	1.161,8	1.207,2	1.250,3

Bron: CBS, CPB en Ministerie van Financiën

Zorgpremie ontwikkeling n.a.v. Zvw-uitgaven (P.55)

De Zvw-uitgaven en de Zvw-premies in het inkomstenkader zijn gekoppeld door lastendekkende financiering. De Zvw-uitgaven laten een structurele meevaller zien, wat betekent dat zorgpremies dalen (lastenverlichting). Ook de zorgtoeslag daalt automatisch mee (lastenverzwaring). De budgettaire meevaller door lagere Zvw-uitgaven wordt grotendeels ingezet voor hogere uitgaven (tegenvaller) binnen de Wlz, dat ook onder het het uitgavenplafond Zorg (UPZ) valt. Door inzet van de Zvw meevaller binnen het UPZ is een compenserende lastenverzwaring in het inkomstenkader nodig. Invulling wordt zoals gebruikelijk gevonden in verhoging tarief eerste schijf (TES) en de premie voor het arbeidsongeschiktheidsfonds (AOF). Per saldo resteert een beperkte meevaller in het UPZ van 25 miljoen euro structureel wat wordt ingezet voor lastenverlichting door middel van een kadercorrectie in het lasten- en uitgavenkader.

#	In standen, in mln. «-» is saldooverslechterend	2022	2023	2024	2025	2026	Struc.
6e	Verhoging budget MIA	0	0	0	0	0	- 25
7a	Zorgpremie ontwikkeling n.a.v. Zvw-uitgaven	0	0	- 240	- 231	- 236	- 204
7b	Doorwerking ontwikkeling zorgpremies op zorgtoeslag	0	0	46	44	45	39
7c	Dekking via tarief eerste schijf (TES)	0	0	114	110	104	82
7d	Dekking via premie arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof)	0	0	80	77	73	58
7e	Kadercorrectie ivm lastenverlichting vanuit restant Zvw-uitgaven meevaller	0	0	0	0	14	25
8a	Ruimere vormgeving aanpassing minimumkapitaalregel interne treasury	0	0	- 13	- 13	- 13	- 13
8b	Verhogen percentage minimumkapitaalregel	0	0	13	13	13	13
9a	Wijzigen ouderschapsregeling inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK) naar aanleiding van arrest Hoge Raad	- 2	- 2	0	0	0	0
9b	Introduceren materiële toets IACK als uitzondering op formele inschrijvingseis	0	0	0	- 1	- 1	0
10	Wetsvoorstel Belastingplan Caribisch Nederland 2024	0	0	3	3	3	3
11	Wetsvoorstel Fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen	0	0	0	0	0	0
12	Aanpassen schenken vanuit vennootschap	0	0	0	- 6	- 12	- 24
13	Onbelaste reiskostenvergoeding verhogen met 1 cent	0	0	- 109	- 109	- 109	- 109
14	Verhogen accijns op stookolie	0	0	26	26	26	26
15	Beperken van het afschrijven van gebouwen in de IB	0	0	106	106	106	106
16a	Korten verhoging MIA budget t.b.v. uitvoeringskosten	0	0	2	0	0	0
16b	Kadercorrectie inzet verlaging MIA budget t.b.v. uitvoeringskosten (uitgaven)	0	0	- 2	0	0	0
17a	Maatregelen alleenverdienersproblematiek	0	0	0	0	0	- 18
17b	Kadercorrectie tbv uitvoeringskosten structurele oplossing	0	0	0	0	0	- 2
18	Aanvullende verhoging budget EIA	0	0	- 10	- 10	- 10	- 10
19	CO2-heffing glastuinbouw	0	0	0	3	5	13
20a	Vaststelling lagere Whk premie 2024	0	0	- 567	- 567	- 567	- 567
20b	Verhoging Aof-premie ter compensatie voor lagere Whk premie	0	0	567	567	567	567
21a	Verbetermaatregel toeslagpartnerschap samengestelde gezinnen (Zorgtoeslag deel)	0	0	0	- 3	- 3	- 3
21b	Dekking door verlaging zorgtoeslag met €0,66 per jaar	0	0	0	3	3	3
22	Budgettair effect TES parameter aanpassing	0	0	- 29	25	5	84
23	Saldo herijkingen	0	50	46	98	88	76
<i>Inzet overschot inkomstenkader</i>							
A	Inzet overschot inkomstenkader tbv koopkracht	0	0	- 275	- 275	- 275	- 275
Subtotaal dekkingsopgaven & overig inkomstenkader		- 56	89	143	89	- 241	133
Totaal besluitvorming augustus 2023		- 56	- 71	50	- 25	- 283	453

Plafondtoets (p.62)

Tabel 2.2.2 Totaal plafondtoets

(in miljarden euro, min = onderschrijding)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totaal uitgavenplafond						
Uitgavenplafond	366,0	413,8	439,1			
Uitgavenniveau	375,7	413,1	440,6	463,9	484,3	508,7
Over-/onderschrijding	9,6	- 0,7	1,5			
Rijksbegroting						
Uitgavenplafond	162,6	179,7	186,7			
Uitgavenniveau	170,9	176,2	189,2	195,2	202,8	213,9
Over-/onderschrijding	8,3	- 3,5	2,5			
Sociale zekerheid						
Uitgavenplafond	96,4	107,0	116,0			
Uitgavenniveau	98,9	108,9	115,2	123,0	130,2	136,5
Over-/onderschrijding	2,5	1,9	- 0,8			
Zorg						
Uitgavenplafond	89,6	97,6	102,7			
Uitgavenniveau	87,8	97,8	102,5	108,7	114,9	120,6
Over-/onderschrijding	- 1,8	0,1	- 0,2			
Investerings						
Uitgavenplafond	17,4	29,4	33,7			
Uitgavenniveau	18,1	30,3	33,7	36,9	36,4	37,7
Over-/onderschrijding	0,7	0,8	0,0			

Plafondtoets Rijksbegroting (p.63)

12 Reguliere uitgaven bij Voorjaarsnota 2023	172.248	174.859	188.244	191.604	198.841	209.350
Uitgavenmutaties met aanpassing van het uitgavenplafond:						
13 Totaal aanpassingen uitgavenplafond (2 t/m 10)	- 660	2.380	- 708	2.038	2.507	2.677
<i>Uitgavenmutaties met beslag op budgettaire ruimte:</i>						
14 HGIS	130	132	135	135	135	135
15 EU-afdrachten	- 59	- 168	- 159	- 172	- 179	396
16 Dividenden staatsdeelnemingen	0	- 115	75	75	0	0
17 Rente-uitgaven plafondrelevant deel	- 92	572	780	780	780	780
18 Tennet	- 220	220	0	0	0	0
19 Gasbaten na 2023	0	957	1.252	240	- 15	- 170
20 WarmtelinQ	- 427	0	0	20	20	19
21 Vrijval TEM	- 57	0	0	0	0	0
22 Pallas	16	101	200	182	137	11
23 Wetsvoorstellen BZK	0	- 142	- 32	- 36	- 22	- 8
24 SLIM-regeling	- 147	25	25	16	8	0
25 Update VWS-begroting	- 176	53	41	26	26	23
26 Accres	- 50	10	11	0	381	719
27 Kasschuiven	417	- 1.209	363	326	194	- 92
28 Aanvullende onderuitputting	0	- 1.500	- 1.000	0	0	0
29 Invullen taakstellende onderuitputting	255	0	0	0	0	0
30 Onderuitputting	- 255	0	0	0	0	0
31 Overige	- 23	2	- 12	15	- 3	39
32 Reguliere uitgaven bij Miljoenennota 2024 (= 12 t/m 31)	170.898	176.177	189.215	195.248	202.808	213.878

Pallas (P.67)

Voor de publieke investering in Pallas is 1,68 miljard euro vrijgemaakt. Hiervoor is eerder 1,36 miljard euro dekking gevonden door de pakketmaat regel vitamine D. De resterende dekking is gevonden in de groeirimte Zwv. De middelen zijn in het benodigde kasritme toegevoegd aan artikel 2 (Curatieve Zorg) en artikel 10 (Apparaat Kerndepartement), waarvan 647 miljoen euro binnen de meerjarenperiode.

Update VWS Begroting (p.68)

Op plafond Rijksbegroting zijn in 2023 incidenteel lagere uitgaven bij diverse beleidsprogramma's van VWS (-176 miljoen euro), waaronder de versterking van de basiszorg (-17 miljoen euro) en bij ZonMw (-45,5 miljoen euro). Vanaf 2024 is er per saldo een tegenvaller (structureel 23 miljoen euro), grotendeels veroorzaakt door een groter beroep op de regelingen voor zorg aan onverzekerden (OVV) van 13 miljoen euro structureel en onverzekerbare vreemdelingen (SOV) van 14,8 miljoen euro structureel.

Plafondtoets Zorg (p.73)

Tabel 2.2.5 Plafondtoets Zorg

(in miljoenen euro; - is onderschijding)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1 Uitgavenplafond bij Voorjaarsnota 2023	89.594	96.860	102.214			
<i>Aanpassingen van het uitgavenplafond n.a.v.:</i>						
2 Overboekingen met Rijksbegroting	28	- 68	- 34	- 42	- 23	- 19
3 Loon- en prijsontwikkeling	0	839	505	635	820	649
4 Inzet voor lastenverlichting zvw-meevaller	0	0	0	- 14	- 23	- 24
5 Uitgavenplafond bij Miljoenennota 2024 (= 1 t/m 4)	89.622	97.631	102.684			
6 Uitgaven bij Voorjaarsnota 2023	88.972	96.791	101.871	108.151	114.152	119.954
<i>Uitgavenmutaties met aanpassing van het uitgavenplafond</i>						
7 Totaal aanpassingen uitgavenplafond (2 t/m 4)	28	771	470	580	775	605
<i>Uitgavenmutaties met beslag op budgettaire ruimte</i>						
8 Kasschuif IZA en overige kasschuiven	- 223	- 15	196	20	3	19
9 Actualisatie Zvw	- 1.041	- 194	- 189	- 189	- 189	- 189
10 Actualisatie Wlz	85	175	175	175	175	175
11 Eigen risico Zvw	0	- 7	5	6	5	7
12 Eigen bijdrage Wlz	0	0	0	- 35	- 43	- 43
13 Vertraging Wlz	0	225	0	0	0	0
14 Diversen	0	6	0	14	23	24
15 Uitgaven bij Miljoenennota 2024 (= 6 t/m 14)	87.821	97.752	102.528	108.721	114.902	120.553
16 Over-/onderschijding uitgavenplafond bij Voorjaarsnota 2023 (= 6 - 1)	- 622	- 69	- 342			
17 Over-/onderschijding uitgavenplafond bij Miljoenennota 2024 (=15 - 5)	- 1.801	121	- 156			
18 Uitgavenniveau corona bij Miljoenennota 2024	40					
19 Totale uitgaven bij Miljoenennota 2024 (= 15 + 18)	87.861	97.752	102.528	108.721	114.902	120.553

De toets op het deelplafond Zorg liet een onderschijding zien bij Voorjaarsnota van 0,6 miljard euro in 2023. Bij Miljoenennota is deze onderschijding toegenomen naar 1,8 miljard euro. De totale netto zorguitgaven bedragen 87,9 miljard euro, inclusief de corona-uitgaven. De corona-uitgaven op het deelplafond Zorg betreffen voornamelijk de middelen voor de paramedische herstellzorg in 2023 (43 miljoen euro) en een ontvangsten meevaller voor niet geleverde pgb zorg (-3,5 miljoen euro).

Uitgavenmutaties met beslag op budgettaire ruimte (p.74)

8. Kasschuif IZA en overige kasschuiven

Op dit moment worden transformatieplannen nog veelal voorbereid en uitgewerkt: daarom zijn de uitgaven in 2023 nog beperkt. De transformatie middelen voor 2023 blijven beschikbaar voor het verwezenlijken van de IZA-opgave, omdat de plannen grotendeels nog in gang moeten worden gezet. Dit argument zal voor de rest van de IZA-periode niet meer opgaan: voor alle resterende middelen moet aannemelijk gemaakt worden hoe deze in de periode tot en met 2027 daadwerkelijk tot doelmatige besteding komen. Het is daarom van belang dat de betrokken zorgpartijen voortvarend doorgaan met de transformatieplannen. Niet tijdig en doelmatig bestede transformatiemiddelen komen anders in de toekomst te vervallen. Verder zijn ook de middelen voor onomkeerbare bouwplannen en pandemische paraatheid in het kader van de Wlz verschoven naar latere jaren.

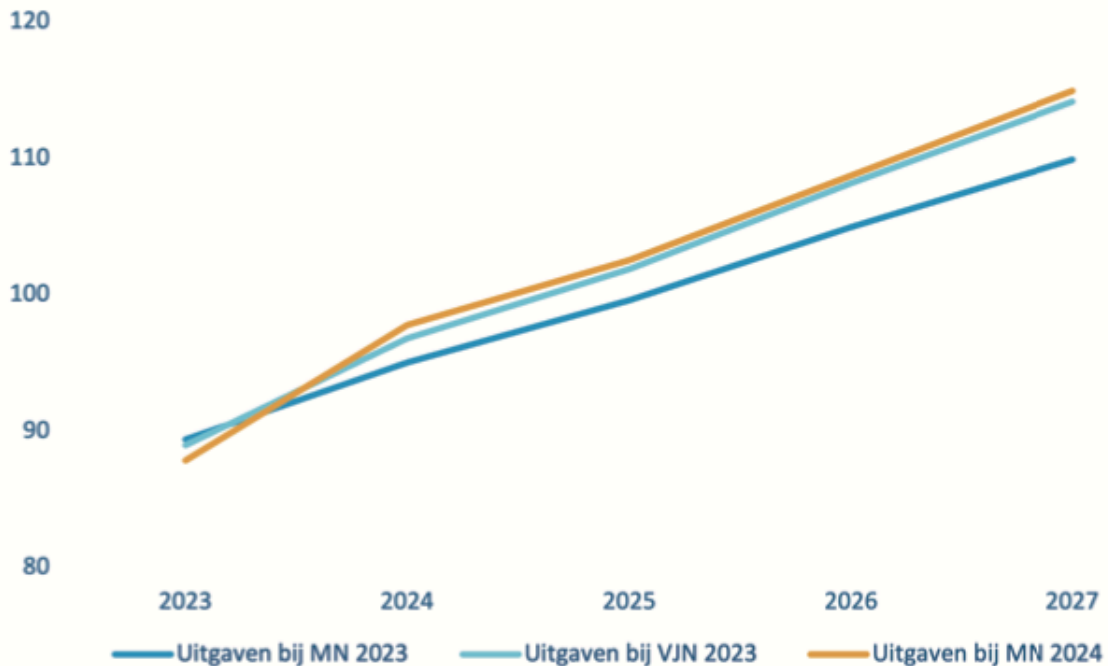
9. Actualisatie Zvw

Op basis van actuele gegevens van het Zorginstituut en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) zijn de uitgaven in alle sectoren in 2023 incidenteel bijgesteld. De grootste meevaller doet

zich voor in de wijkverpleging (circa 812 miljoen euro). Voor de sectoren die geen onderdeel zijn van het IZA zijn daarnaast de verwachte structurele effecten verwerkt. Dit betreft met name neerwaartse bijstellingen van 139 miljoen euro voor hulpmiddelen en 42 miljoen euro voor fysiotherapie.

Horizontale ontwikkelingen uitgaven Zorg (P.89-91)

Figuur 2.3.4 Horizontale ontwikkeling uitgaven Zorg (in miljarden euro)

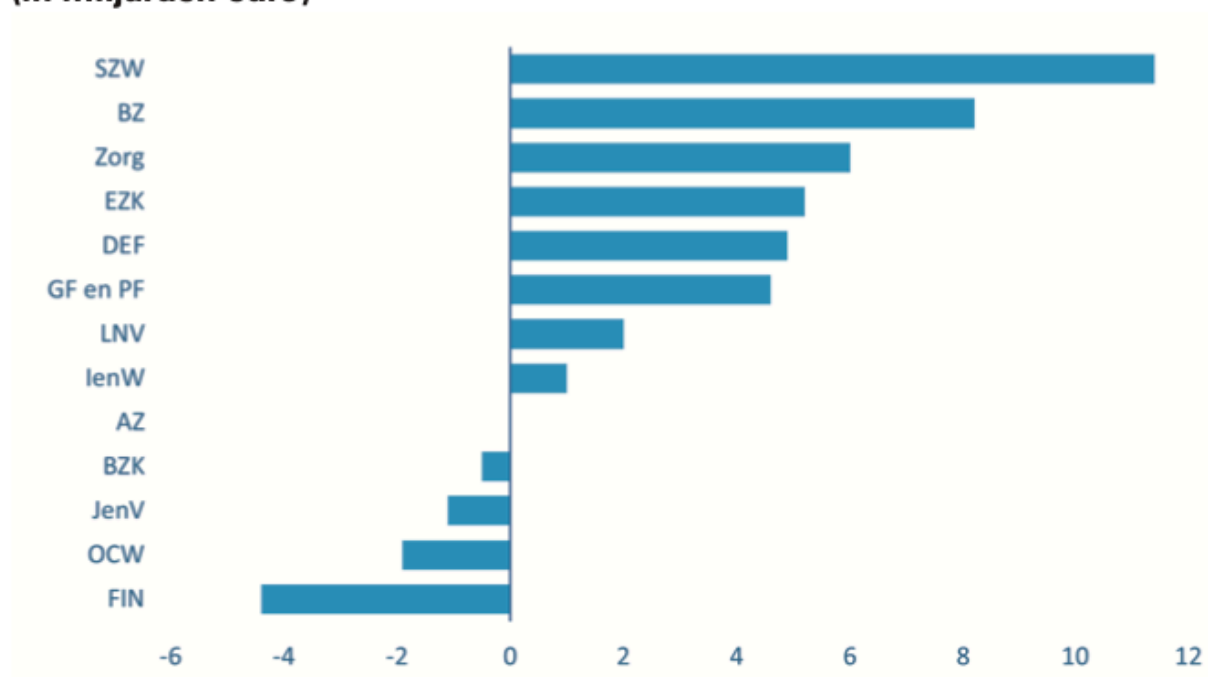
Bron: Ministerie van Financiën

Horizontale ontwikkeling

Tabel 2.3.1 Horizontale ontwikkeling

Netto-uitgaven (in miljarden euro's)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Vershil 2028 t.o.v. 2023
Zorg	101,5	103,2	104,0	105,3	106,8	107,6	6,0
Sociale Zekerheid	96,0	100,3	101,6	104,1	106,2	107,4	11,4
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	55,0	53,4	55,4	53,7	53,3	53,1	- 1,9
Gemeentefonds en Provinciefonds (incl. accres)	45,1	46,3	48,2	46,4	48,1	49,7	4,6
Buitenlandse Zaken (incl. BHOS en EU- afdrachten)	14,7	12,2	15,0	15,2	18,3	22,9	8,2
Defensie (incl. DMF)	14,1	19,9	20,0	19,8	19,4	19,0	4,9
Justitie en Veiligheid	18,1	19,6	20,0	19,7	17,3	17,0	- 1,1
Infrastructuur en Waterstaat (incl. DF en MF)	12,4	14,7	14,9	14,8	14,1	13,4	1,0
Economische Zaken en Klimaat (incl. NGF)	7,0	7,4	8,6	12,5	9,3	12,2	5,2
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	10,1	11,4	10,4	9,5	9,5	9,5	- 0,5
Financiën (excl. Nationale Schuld)	11,2	7,4	8,1	7,3	6,9	6,7	- 4,4
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (incl. DGF)	3,0	3,6	3,6	5,3	5,0	5,0	2,0
Algemene Zaken en De Koning	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Totaal	388,3	399,6	410,0	413,7	414,4	423,6	35,3

Figuur 2.3.6 Vershil begrotingstotaal 2028 ten opzichte van 2023 (in miljarden euro)

Figuur 2.3.10 Vershil begrotingstotaal 2028 ten opzichte van 2023 (in %)

